

AUSTRALIANKARJAKOIRA

- MONIPUOLINEN KÄYTTÖKOIRA -

- ROTUESITE -

2018

JOHDANTO

Australiankarjakoira kehitettiin ajavaksi karjapaimeneksi. Maatalouden koneellistumisesta huolimatta on karjakoira säilyttänyt arvonsa alkuperäisessä työtehtävässään. Karjatalous kattaa vain pienen osan vuosittain rekisteröidyistä pennuista, osa jää jalostus ja/tai näyttelykäyttöön, osan näemme tottelevaisuuskokeissa ja muiden harrastusten parissa (Suomessa mm. pk-lajit, pelastusetsintä, agility, rally-toko ja nosework). Luonne- ja rakenneominaisuuksiltaan australiankarjakoira soveltuu mitä monipuolisempiin tehtäviin. Karjakoiran moninaiset käyttömahdollisuudet eivät kuitenkaan saa viedä huomiota rodun alkuperäisestä käyttötarkoituksesta. Vuosien jalostustyö karjatilallisten tarpeita varten on tuottanut koiran, jolla on erinomaiset työskentelyominaisuudet, mutta se käy myös hyvästä yleiskäyttökoirasta. Ihanteellinen australiankarjakoira on psyykkisesti ja fyysisesti vahva. Arvosteltaessa tätä rotua, on sen alkuperäinen käyttötarkoitus pidettävä jatkuvasti mielessä, sillä se muovasi - ja tulee yhä muovaamaan - rodun tyyppiä ja luonnetta.

HISTORIAA

1800-luvulla Australiassa havaittiin, että perinteiset paimenkoirat eivät kyenneet selviytymään kovasta työstä äärimmäisissä olosuhteissa. Tilat olivat valtavia sekä vaikeasti käsiteltävän karjan ajo kaupunkeihin oli erittäin vaativaa. Niinpä ainoa ratkaisu oli kehittää rotu, joka kykenisi kyseiseen työhön.

TIMMINS' BITER

Tämä suku on ensimmäisiä karjakoirasukuja Australiassa. Suku syntyi, kun karjanajaja Timmins risteytti smithfield-koiria dingon kanssa. Smithfield oli hännätön, paksuturkkinen, luppakorvainen, väriltään musta valkoisella merkillä, joka alkoi päästä leviten alas etuosaan. Se oli kömpelö koira, joka haukkui liikaa ja kärsi kuumuudesta. Risteytyksillä villikoira dingon kanssa saatiin aikaan kestävämpiä, ketterämpiä koiria, jotka työskentelivät hiljaa ja olivat kovia kinnertämään.

HALL'S HEELER

Thomas Hall toi noin 1840 kaksi lyhytkarvaista blue merle collieta Hunter Valleyhyn New Shout Walesiin. Colliet olivat tyydyttäviä karjakoiria mutta ne haukkuivat liikaa ja pyrkivät menemään karjan eteen. Parantaakseen collieiden paimennusominaisuuksia Australian oloihin hän risteytti ne kesyn dingon kanssa ja sai aikaan koiria, jotka pystyivät käsittelemään villiä karjaa ja kulkemaan tuhansia maileja karun maan äärimmäisissä olosuhteissa kestävyytensä ja voimakkuutensa

ansioista. Ne paimensivat dingon tyylillä; hiipivät hiljaa karjan taakse ja purivat. Koirat olivat väriltään sinisiä tai punaisia. Hall's heelerit olivat laajasti tunnettuja karjanajajien ja kasvattajien keskuudessa ja niitä tituleerattiin maailman parhaiksi karjakoiriksi. Koirat tunnettiin myös nimillä blue heeler ja Queensland heeler. Australiankarjakoira on kehittynyt useammista australialaisista karjanajakoirista, joihin on jossain vaiheessa kokeiltu myös dalmatialaista, jolloin saatiin koirissa esiin rakkaus hevosia kohtaan sekä vartiointivaistot omaisuutta kohtaan. Lisäksi australiankarjakoiran kehitykseen on vaikuttanut bullterrieriristeytys, jonka myötä saatiin rohkeampia ja kivunsietokykyisempiä koiria.

Tavoitteena oli saada rohkea, kestävä, sitkeä, vastustuskykyinen, Australian karuja oloja ja ilmastoa sietävä karjakoira, joka kykeni itsenäisesti käsittelemään villejä, isoja karjalaumojia. Koiran piti olla älykäs ja hallittavissa oleva. Se ei saanut haukkua paimentaessaan vaan sen piti hiipiä hiljaa karjan taakse ja paimentaa sitä puremalla. Sen tuli suhtautua pelottomasti isoon villiin karjaan ja kyetä ketterästi väistelemään eläinten potkuja ja teräviä sarvia. Lisäksi sen piti puolustaa isäntäväkensä omaisuutta uskollisesti perääntymättä.

AT STUD

Blue Wonder Cattle Dog.

Gr. Ch. LITTLE JEM

Most PERFECT CATTLE DOG
ever bred in Australia.

And What a Brilliant Record!

At 2 years and 5 months of age he has won no less than 14 challenges, under 13 different judges, and several cups. His trophies and special winnings are a proud achievement. For puppies by this peer of his breed, and terms, write—

J. F. KIDD, 59 Francis Street, Leichhardt, N.S.W.

KÄYTTÖTARKOITUS: Karjakoira

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat).

Alaryhmä 2 karjakoirat.

Käyttökoetulosta ei vaadita.

YLEISVAIKUTELMA

Vahva, tiivis, sopusuhtainen työkoira, jolla on kyky ja into suorittaa sille annettu vaativakin tehtävä. Sen massa, voima, tasapaino ja vahva lihaskunto antavat vaikutelman suuresta ketteryydestä, voimasta ja kestävyydestä.

Pienikin taipumus liialliseen raskauteen tai honteluuteen on vakava virhe.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA

Rungon pituus mitattuna rintalastan kärjestä istuinluun kärkeen on suurempi kuin säkäkorkeus, suhteessa 10:9.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE

Rodun uskollisuus ja vartiointivaisto tekevät australiankarjakoirasta erinomaisen karjalaumojen sekä isäntänsä omaisuuden itsenäisen vartijan.

Se on luonnostaan epäluuloinen vieraita kohtaan, mutta sen täytyy kuitenkin mukautua käsittelyyn, etenkin näyttelykehässä. Kaikki työkoiralle vieraat luonne- tai rakennepiirteet ovat vakavia virheitä.

2018

Australiankarjakoira on verraton karjan vartija ja kuljettaja niin avoimilla kuin rajatuillakin alueilla. Se on aina valpas, äärimmäisen älykäs, tarkkaavainen, rohkea, luotettava ja sitkeä, mikä tekee siitä erinomaisen työkoiran. Se kykenee nopeisiin ja äkkiäisiin liikkeisiin. Se ei saa osoittaa lyhytjännitteisyyttä eikä saa myöskään olla välinpitämätön, apaattinen, arka, hermostunut tai pelokas.

Erityisesti tulisi jalostusvalinnoissa kiinnittää huomiota työkoiralle tärkeisiin ominaisuuksiin: hermorakenteeseen, toimintakykyyn ja taisteluhaluun.

Saadakseen Suomen Muotovalio-tittelin, australiankarjakoira tarvitsee koulutustunnuksen palvelus- tai pelastuskoirakokeessa (IPOR) 1- tai A-luokassa tai hyväksytyn tuloksen suomalaisesta luonnetestistä.

PÄÄ

Voimakas ja suhteessa runkoon.

Kallo: Leveä, korvien välissä hieman kaartuva.

Otsapenger: Vähäinen mutta selvästi erottuva.

Kirsu: Musta.

Kuono: Keskipituinen, syvä, voimakas, leveä ja silmien alta täyteläinen, kapenee vähitellen kirsua kohti. Päälaen ja kuononselän linjat yhdensuuntaiset.

Huulet: Tiiviit ja kuivat.

Leuat / hampaat: Voimakas, syvä ja hyvin kehittynyt alaleuka. Hampaat terveet, voimakkaat ja säännöllisessä rivissä. Leikkaava purenta, alaetuhampaat hieman yläetuhampaiden takana niitä kevyesti koskettaen. Koiran käyttötarkoituksen vuoksi terveet ja vahvat hampaat ovat erittäin tärkeät

Posket: Lihaksikkaat, eivät karkeat eivätkä ulkonevat.

Silmät: Tummanruskeat, soikeat, keskikokoiset, eivät ulkonevat eivätkä syvällä sijaitsevat. Ilmentävät valppautta ja älykkyyttä. Varoittava tai epäluuloinen katse vieraan lähestyessä on rodulle luonteenomainen.

Korvat: Keskikokoiset, mieluummin pienet kuin suuret, tyvestä leveät; lihaksikkaat, pystyt ja melko teräväkärkiset; eivät lusikkamaiset eivätkä lepakonkorvat.

Etäällä toisistaan ja ulospäin suuntautuneet, herkästi liikkuvat; koiran ollessa valppaana pystyasentoiset. Korvalehdet ovat paksut ja sisäpuolelta hyvin karvaiset.

KAULA

Erittäin vahva ja lihaksikas; keskipituinen, runkoa kohti levenevä. Ei löysää kaulanalusnahkaa.

RUNKO

Ylälinja: Vaakasuora.

Selkä: Vahva.

Lanneosa: Lyhyt, leveä, vahva ja lihaksikas. Kupeet syvät.

Lantio: Melko pitkä ja viisto.

Rintakehä: Syvä, lihaksikas ja kohtuullisen leveä. Hyvin kaareutuvat kylkiluut, pitkä mutta ei tynnyrimäinen rintakehä.

HÄNTÄ

Melko matalalle kiinnittynyt jatkaen viiston lantion linjaa ja ulottuen suunnilleen kintereeseen. Koiran ollessa rauhallinen riippuu alaspäin hännänpää loivasti kaartuen. Liikkeessä tai koiran ollessa jännittynyt häntä voi kohota, mutta häntä ei saa ylittää hännän tyven kautta piirrettyä pystysuoraa linjaa. Tuuheakarvainen.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Eturaajojen luut vahvat ja pyöreät. Eturaajat edestä katsoen suorat ja yhdensuuntaiset.

Lavat: Voimakkaat, viistot, lihaksikkaat ja olkavarteen nähden hyvin kulmautuneet. Lapaluiden kärjet eivät liian lähekkäin. Lavat eivät kuitenkaan ole niin lihaksikkaat, että raskas etuosa vaikeuttaisi koiran liikkumista ja rajoittaisi työskentelyä.

Välikämmenet: Joustavat, sivusta katsoen hieman viistot.

Etukäpälät: Pyöreät. Varpaat lyhyet, vahvat, hyvin kaareutuneet ja tiiviisti yhdessä. Kovat ja paksut päkiät, lyhyet ja vahvat kynnet.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Leveät, vahvat ja lihaksikkaat. Takaa katsottuna raajat kintereestä käpälään suorat ja yhdensuuntaiset, eivät liian lähekkäin eivätkä liian kaukana toisistaan.

Reidet: Pitkät, vahvat ja hyvin kehittyneet.

Polvet: Hyvin kulmautuneet.

Kintereet: Vahvat ja matalat.

Takakäpälät: Pyöreät. Varpaat lyhyet, vahvat, hyvin kaareutuneet ja tiiviisti yhdessä. Kovat ja paksut päkiät, lyhyet ja vahvat kynnet.

LIIKKEET

Tasapainoiset, vapaat, joustavat ja väsymättömät. Lapojen ja eturaajojen liike sopusoinnussa takaraajojen voimakkaan työnnön kanssa. Olennaista on koiran kyky nopeisiin ja äkillisiin käännöksiin. Liikkeet ovat kaikin puolin terveet. Ravissa raajoilla on taipumus lähetä toisiaan vauhdin lisääntyessä, mutta koiran seistessä sen raajat asettuvat tukevasti rungon kulmiin.

KARVAPEITE

Karva: Sileä ja kaksinkertainen. Aluskarva lyhyt ja tiheä. Päällyskarva tiivis, jokainen karva suora, kova ja rungonmyötäinen siten, että turkki on säänkestävä.

Rungon alta reisien takaosaan karvapeite on pitempää ja muodostaa reidessä vähäiset "housut". Päässä, korvien sisäpuolella, raajojen etuosassa ja käpälissä karva on lyhyttä. Kaulassa karva on pitempää ja paksumpaa. Liian pitkä tai lyhyt karvapeite on virheellinen. Turkin pituus rungossa keskimäärin 2,5–4 cm.

VÄRI

Sininen

Sininen tai sinikirjava (blue mottled tai blue speckled), joko merkkien kanssa tai ilman merkkejä. Sallittuja ovat mustat, siniset tai tan-merkit päässä, mieluummin symmetrisesti sijoittuneina molemmin puolin päätä. Eturaajoissa tan-väriä raajan puoliväliin ja ylös rintaan, kaulaan ja leukaan. Takaraajojen sisäpinnat, polvien etupuolet, kintereet ja varpaat tan-väriset. Tan-värinen aluskarva rungossa sallittu edellyttäen, että se ei näy sinisen päällyskarvan läpi. Mustat merkit rungossa eivät ole toivottavia.

Punainen

Kauttaaltaan punakirjava (red speckled), myös aluskarva (ei valkoinen eikä kermanvärinen). Päässä voi olla tummemmanpunaisia merkkejä, mieluiten symmetrisesti sijoittuneina. Punaiset merkit rungossa ovat sallittuja mutta eivät toivottuja.

2018

Oikea väritys on kuitenkin toisarvoista terveyden ja oikean rakenteen suhteen. Suuret yksiväriset kuviot rungossa eivät ole toivottuja. Kokonaisuutena alempiarvoista koiraa, jolla ei ole merkkejä rungossa, ei kuitenkaan tule asettaa kuvioidun koiran edelle. Nenä, huulet, silmänympärykset ja kynnet ovat mustat koiran muusta väristä riippumatta.

BENTLEYN TÄHTI

Sinisessä värissä: Joillain koirilla on valkoinen merkki otsassa, jonka koko vaihtelee muutamasta karvasta isoon täplään.

Punaisessa värissä: Joillain koirilla on valkoinen merkki otsassa, jonka koko vaihtelee muutamasta karvasta isoon täplään.

Tätä merkkiä kutsutaan yleisesti ”Bentleyn tähdeksi”. Se on yleinen merkki koirilla pään alueella, mutta ei välttämätön.

2018

VIRHEITÄ VÄRITYKSESSÄ

Kermanvärinen tai valkoinen pohjavilla.

HYLKÄÄVIÄ VIRHEITÄ:

Australiankarjakoirilla esiintyy useita värejä jotka eivät ole hyväksyttäviä rotumääritelmän mukaan.

Näihin kuuluvat mm. ”creeping tan” ja ”satula”.

”Creeping tan” on värivirhe jossa punainen tan-väri nousee koiran reisiin ja lapojen päälle. Naamassa tan-värin ei tule yltää silmien yli tai korviin.

Satulaväritys esiintyy joissain sinisissä australiankarjakoirissa. Sininen väri rajoittuu lähes pelkästään selkään ”satula-alueelle”. Rotumääritelmä ei hyväksy satulaväritystä.

Muita värivirheitä ovat mm. hyvin vaaleaa punertava kermanvärinen speckled –väritys, kermanvärinen pohjaväri, vaaleat kynnet (normaalisti mustat).

Punainen pohjavilla ei saa näkyä sinisen päällyskarvan alta.

Punaisilla koirilla ei tule olla sinistä/mustaa kuonoa tai muuta sinistä väritystä rungossa .

Mikä tahansa muu väri kuin musta koiran kirsussa, huulissa, silmänympäryksissä tai kynsissä.

Creeping tan

Satula

Creme

KOKO

Säkäkorkeus: Urokset 46–51 cm, nartut 43–48 cm.

VIRHEET

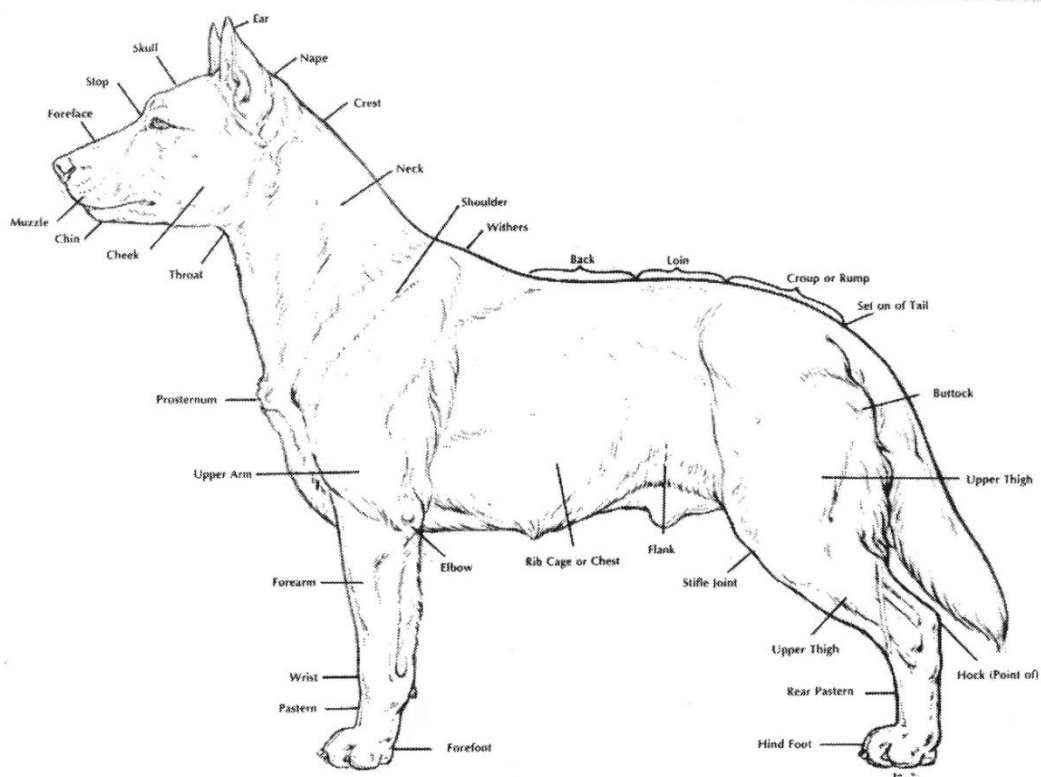
Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.

VAKAVAT VIRHEET

- Raskaat, löysät tai pystyt lavat
- Heikot kyynärpäät, välikämmenet tai käpälät
- Puutteellinen polvikulma
- Pihtikinttuisuus, länkisäärisyys
- Jäykät liikkeet

HYLKÄÄVÄT VIRHEET

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.

2018

Yhteenveto:

Australiankarjakoira on rotu, jossa painottuu koiran normaali, terve anatomia. Hyvärakenteisella karjakoiralla on oikea luuston rakenne ja rungon mittasuhteet. Se on kohtuullisuuksista rakennettu rotu, jonka tärkein ominaisuus on kyky kestää kovaa, jatkuvaa liikkeelläoloa, vaativaa työtä. Mitään osaa ei ole liioiteltu.

Australiankarjakoiraa arvosteltaessa sitä tulee katsoa kokonaisuutena. Monet yleiset virheet aiheuttavat sen, että koira näyttää jakaantuvan eri osiin, esim. liian lyhyt olkavarsi antaa kuvan takakorkeasta koirasta. Kuva korostuu edelleen, jos koiralla on suorat polvikulmat. Myös pehmeä selkä rikkoo kokonaisuuden helposti.

Karjakoira kehitettiin 1800-luvun lopulla ainoastaan yhtä tarkoitusta varten: Karjalaumojä hallitsevaksi paimenkoiraksi Australian olosuhteisiin. Jalostustyön tuloksena saatiin aikaan rotu, jolla on jalostettu tiettyyn työtehtävään, mutta joka pystyy sopeutumaan muuttuviin olosuhteisiin. Karjakoira on harrastus- ja työkäyttöön soveltuva palveluskoira. Australiankarjakoiran rotutyypillinen rakenne mahdollistaa sen käytön alkuperäisessä käyttötarkoituksessa.

Lähdeluettelo:

Noreen R. Clark A dog called blue 2003

Australiankarjakoira esite 2010 / Sakkry

Australian karjakoiran värit/ Grace Vance,U.S.A/ 1996

Kannen piirros: Kirsi Virta, copyright: Sakkry

Kuvat: Heidi Salminen, Kirsi Virta, Niina Kälvinmäki, A.Pikkusaari, ”Australian karjakoiran värit” –oppaasta (1996)

Koonnut: Sakkry / Anne Loukusa-Ahola & Niina Kälvinmäki 2018

Copyright: Suomen Australiankarjakoirat Ry

2018